

Тъжна картина представяше нашия път от Пловдив към Одрин и нататък: той бѣ изпълнен от бѣжанци турци и от тѣхнитѣ обози, спасяващи се от нашитѣ войски. Това бѣха предимно старци, жени и деца. Лежащитѣ от дветѣ страни край пътищата трупове на човѣци, умрѣли от изтощаване и болести и на животни — заразяваха въздуха. Когато пристигнахме въ Чаталджанскитѣ позиции, турската артилерия още не бѣше ги изпразнила поради бързото ни настѣпление и когато нашият авангардъ пристигна на тѣзи позиции, намѣри турски войници, които извличаха своитѣ орждия отъ окопитѣ си. Нашата пѣхота, напредваща къмъ стѣнитѣ на Цариградъ, не можа да дочака, наблюдавайки бавната работа на турцитѣ, хвърли се и въ нѣколко минути позицията бѣ очистена отъ неприятелскитѣ орждия и както вече споменахъ, на 12 февруарий ние се разположихме на бивакъ въ Санъ-Стефано, всичко на нѣкакви 25 километра отъ Цариградъ. При ясно небе, отъ нашия бивакъ можеше отлично да се видятъ цариградскитѣ минарета и здания. Какъ ни привличаше по-скоро да проникнемъ въ тоя исторически градъ, да видимъ Св. София! За съжаление, военнитѣ операции се ръководятъ не само отъ едно военно командване, но и отъ дипломатията, която недопусна нашата победоносна армия да отиде по-далечъ отъ Санъ-Стефано. Трудно бѣше да се обяснява на нашитѣ прости войници, съзнаващи се за победители, за причинитѣ, които спрѣха нашето настѣпление. Нѣкои отъ тѣхъ задаваха въпроси: Защо не завземемъ Цариградъ, като нѣма никаква прѣчка? Какъ трѣбваше да се отговаря на такива въпроси?

Никога нѣма да се изглади отъ паметъта ми денътъ 19 февруарий 1878 год. Въ тоя день, нашиятъ посланикъ Графъ Игнатиевъ се отправи въ Цариградъ за да подпише мирния договоръ. По заповѣдъ на нашия главнокомандуващъ, великия князь Николай Николаевичъ Старши, всичкитѣ войски, които се намираха въ Санъ-Стефано и околноститѣ му, бѣха отъ заранъта рано събрани на едно широко поле източно отъ Санъ-Стефано, кждето бѣха построени въ очакване пристигането на Графъ Игнатиевъ отъ Санъ-Стефано съ подписания договоръ. Едва въ 4 часа следъ пладне се по-